

Innspirasjonshefte til lokalpolitiske program

Kristelig folkeparti
2022

I januar 2022 oppnevnte KrFs sentralstyre en arbeidsgruppe for lokalpolitikk bestående av Ida Lindtveit Røse (leder), Jonas Andersen Sayed, Bjørg Tysdal Moe, Trude Brosvik, Anne Josefine Byfuglien og Magne Supphellen. Gruppas mandat var å utvikle og innhente forslag til lokalpolitikk med kristendemokratisk profil og utvikle et idehefte som lokale programkomiteer kan benytte i sitt arbeid.

Dette heftet presenterer utvalgets arbeid.

Innhold

Innledning	side 5
Familie og oppvekst	side 6
• Foreldreveiledning • Trygge skoleveier • Lyttevenn • God overgang fra barneskole til ungdomsskole • Fleksibelt barnehageopptak • Støtte til familier med 3 barn eller flere • Fritidsmentor • Utradisjonelle samarbeid	
Inkludering	side10
• Velkomstpakke • Mestringstrapp • Deltaking for alle • Inkludering i arbeidslivet • Gratis utstyrsutlån • Eit livssynsøpe lokalsamfunn • Inkludering i skulen	
Levende lokalsamfunn i hele landet	side13
• Gode sentrumsområder • Frivillighet • Medvirkning • Møteplasser	
Helse og omsorg	side 15
• Mestringstrappa • Kompetanse • Tjenester tilpasset den enkelte • Samarbeid med frivilligheten • Palliasjon • Psykiatri og rus	
Klima og miljø	side18
• Deling • Offentlige innkjøp • Ladeinfrastruktur • Sirkulærøkonomi • Planverk	
Næring	side20
• Skaleringsprogram for små- og mellomstore bedrifter i kommunen • Trainee-program for rekruttering av arbeidskraft til distriktskommuner • Bedre betingelser for lokale smber i kampen om offentlige innkjøpskontrakter	

Innledning

I dette heftet vil dere finne tips ulike forslag til programpunkt og politiske satsninger som har vært gjennomført i andre kommuner med suksess, eller nye tiltak som møter viktige utfordringer i kommune-Norge. Vi vet at alle landets kommuner er så ulike at en mal ikke passer for alle. Dette er derfor til inspirasjon for arbeidet i de lokale programkomiteene. Vi oppfordrer til å se om det er noe av dette som kan passe godt inn i din kommune, plukk ut det som kan være relevant.

Alle kommuner har ulike utfordringer, og vår rolle som lokalpolitikere er å bidra til å løse disse utfordringene og bidra til en kommune der folk blir sett, inkludert og selv kan være med på å forme sitt eget lokalsamfunn. Arbeidsgruppen har her fremhevet noen områder vi mener vil være viktig å ha fokus på fremover, samtidig som de lokale programkomiteene må ta utgangspunkt i sitt lokalsamfunn. Det politiske programmet legger grunnlaget for hvilke politiske saker KrF skal prioritere i neste periode, og vil være et viktig redskap når dere skal i forhandlinger med andre partier.

Det er laget en mal for hvordan lokale programkomiteer kan jobbe for å utarbeide et programforslag, tips og råd i prosessen. Lese mer om det her: <https://krf.no/ressursbank/organisasjonsarbeid/programarbeid-i-lokallagene/>

Arbeidsgruppen for lokalpolitikk ønsker gjerne å bistå dersom lokale programkomiteer ønsker mer informasjon om tiltak eller diskutere mulige tiltak med utgangspunkt i tipsene gitt i dette heftet.

Vi vil ønske alle KrFs programkomiteer lykke til med viktig arbeid!

Familie og oppvekst

Barn er ulike. Familier er ulike. Det viktigste vi kan gjøre for å sikre alle barn en trygg og god oppvekst er å styrke familiene og gi foreldre trygghet og støtte til å kunne møte barnas behov. I barnehagen, skolen og på SFO skal hvert enkelt barn oppleve å bli sett, utvikle seg og oppleve mestring. KrF ønsker å styrke samarbeidet med frivillige, og kunne utvide laget rundt barna.

FORELDREVEILEDNING

Et barn kommer ikke med noe bruksanvisning, og for mange nybakte foreldre kan den nye familiesituasjonen være overveldende. Da er støtte og veiledning fra helsestasjonen en stor trygghet.

Photo by Priscilla Du Preez on Unsplash

Eksempel – foreldreveiledning i gruppe

I tillegg til de faste kontrollene på helsestasjonene inviteres foreldre til gruppesamtaler gjennom de fastsatte barselgruppene. Her kan det gis råd og veiledning med lav terskel, og foreldre som trenger ytterligere oppfølging kan fanges opp raskt. Det kan tas utgangspunkt i anerkjente programmer for familieveiledning som eksempelvis ICDP (International Child Development Program).

Eksempel – MOTHERHOOD & PARENTHOOD

Foreldreveiledning for foreldre med barn i skolealder og tenåringer. Overordnet mål er å styrke og støtte foreldre i sitt foreldreskap. Dette tilbys gjennom grupper og foredrag hvor foreldre kan få påfyll av kunnskap, bevisstgjøring, erfaringsutveksling med likesinnede og en mulighet til å utvide sitt nettverk.

Allerede i svangerskapet kan jordmørtjenesten og/eller fastlege fange opp gravide som av ulike årsaker kan være ekstra sårbare og derfor kan ha behov for ekstra oppfølging. Det kan være relatert til økonomiske, levekårsrelaterte og psykososiale forhold i familienes liv.

Eksempel - familie for første gang

Et intensivt oppfølgingsprogram for førstegangsfødende med sammensatte utfordringer, som består av jevnlig hjemmebesøk av en familiesykepleier fra så tidlig som mulig i graviditeten frem til barnet fyller to år. Målet er å forbedre mor og barns helse under svangerskapet, fremme barnets helse og utvikling, og å støtte foreldrene i forhold til helse og fremtidig livssituasjon. Det handler om å yte hjelp som barnet og familien vil kunne nyte godt av gjennom hele livet

Eksempel – home-start

Home-Start hjelper familier som opplever mange ulike typer vanskeligheter. Familiene skal ha småbarn, nærmere bestemt minst et barn under skolealder. Familiene tilbys emosjonell støtte og praktisk hjelp. Støtten som gis av frivillige i familiens eget hjem er gratis. De frivillige besøker familien over en periode som vurderes opp mot familiens behov.

TRYGGE SKOLEVEIER

Barn og unge er spesielt sårbare, og deres ferdsel i trafikken krever i noen tilfeller målrettede tiltak.

- Etablere Hjertesoner rundt skolene. En hjertesone er en mest mulig bilfri sone rundt skolen, og målet at flere barn skal gå, sykle og sparke trygt til og fra skolen.
- Gjennomføre barnetråkk-kartlegginger. Gjennom barnetråkk registreres hva barna liker eller opplever som problemer og farer langs skoleveien, og dette kan brukes som kunnskapsgrunnlag ved utarbeidelse av planer og fysiske trafikksikkerhetstiltak.
- Alle kommuner bør jobbe for å bli godkjent som «Trafikksikker kommune» av Trygg Trafikk. Godkjenningen er et kvalitetsstempel for godt, målbevisst og helhetlig arbeid med trafikksikkerhet i hele kommuneorganisasjonen. Mer info: <https://www.tryggtrafikk.no/opplaering/trafikksikker/>

Eksempel – Sandnes kommune

Sandnes kommune ble i 2022 kåret til årets trafikkssikkerhetskommune. Kommunen har særlig vektlagt trafikkssikker skolevei, der alle 21 kommuner i kommunen har fått etablert hjertesoner. Kommunen har over flere år jobbet målrettet og systematisk for å bedre trafikkssikkerheten, og har et tett samarbeid med fylkeskommunen og Trygg Trafikk. Kommunen har i flere år vært godkjent som «Trafikkssikker kommune».

Mer info: <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/sandnes-er-arets-trafikkssikkerhets-kommune-2022/id2911680/>

LYTTEVENN

En lyttevenn skal motivere og stimulere barnas leseferdigheter og leselyst. Frivillige voksne personer, kommer til skolen etter avtale og lytter til elever fra 7 - 9 år som leser.

Gjennom et lyttevennskap utvikles også trygge og gode relasjoner mellom generasjonene.

- Opprette samarbeid mellom frivillighetssentralen og skolene for å etablere faste lyttevennavtaler.

GOD OVERGANG FRA BARNESKOLE TIL UNGDOMSSKOLE

Overgangen mellom barneskole og ungdomsskole kan for mange være overveldende og tøff.

- For å raskt etablere kontakt med skolehelsetjenesten, og som et forebyggende tiltak, kan alle elever tilbys en oppstartssamtale med helsesykepleier eller sosiallærer ved skolen.
- Ved å trekke inn flere yrkesgrupper i ungdomsskolen, styrkes laget rundt elevene.

FLEKSIBELT BARNEHAGEOPPTAK

Rett til barnehageplass gjelder for barn født inntil november. For familier som får barn i desember eller tidlig på året, kan situasjonen være svært krevende. Et desemberbarn kan måtte vente i 8 måneder for å få barnehageplass, og foreldrene må enten selv være hjemme i ulønnet permisjon til tross for et ønske om barnehageplass, eller finne en privat løsning. Valgfriheten må gjelde både ved ønsket om å være hjemme litt lenger, og dersom foreldrene ønsker barnehageplass.

- Fleksibelt barnehageopptak for å sikre full valgfrihet.

STØTTE TIL FAMILIER MED 3 BARN ELLER FLERE

Vi må tilrettelegge for at familier som ønsker det kan få flere barn. Tiltak for å gjøre det lettere å få tre barn eller flere kan være:

- At Kommunen gir 25.000,- i støtte til familier med 3 barn eller flere, som trenger å bytte bil fra 2025 når nye biler må være elbiler.
- Gratis barnehage for barn nummer 3 eller flere
- Søskensmoderasjon på tvers av SFO og barnehage

FRITIDSMENTOR

Mange kommuner og frivillige organisasjoner har gode ordninger dersom økonomi er til hinder for deltakelse i fritidsaktiviteter. Likevel er det mange barn og unge som ikke finner veien inn i fritidsaktivitetene på grunn av andre hindringer enn de rent økonomiske.

- Opprette en ordning med fritidsmentorer: voksne/studenter som kan hjelpe barn og unge inn i organiserte fritidsaktiviteter.

UTRADISJONELLE SAMARBEID

Mange problemstillinger kan løses gjennom samarbeid med ulike aktører i lokalsamfunnet, det handler ofte om å se litt utenfor boksen.

Eksempel - 13-20 gratis samtale tilbud for alle i aldersgruppen 13-20 år

Tiltaket er en del av Den norske kirkes diakonale tjeneste. Diakonene fungerer som medvandrere for ungdom. Det innebærer å gå ved siden av, i ungdommens tempo, og sammen reflektere over ungdommens ulike valg og muligheter. 13-20 samarbeider med kommunale og statlige instanser, kjøpesentre og lokale menigheter.

Inkludering

Sjølv om dei fleste innbyggerne i Norge lever trygge og gode liv, er det for mange som av ulike årsaker står i utkanten av eller utenfor fellesskapet. Utenforskapet er øydeleggende for den enkelte og for samfunnet. Dei som står utanfor fellesskapet, kan få færre sjansar og dårlegere livskvalitet og helse. Eit samfunn med auka utenforskap kan true noko av det vi er mest stolte av med det norske samfunnet, dei små forskjellane, graden av tillit mellom folk og opplevinga av tryggleik.

VELKOMSTPAKKE

For å sikre rask og god inkludering av nye innbyggjarar i kommunen vår, vil vi lage ein «velkomstpakke» med informasjon og invitasjon til å delta på ulike arenaer. Vi vil sikre god norsk-opplæring til dei som treng det.

MESTRINGSTRAPP

KrF vil vektlegge at alle menneske, uavhengig av funksjonsevne, er ein ressurs. Med å endre ordbruk og haldningar vil den enkelte sine kvalitetar bli fokusert sterkare på, i staden for hjelpebehovet. For å systematisk å legge det til grunn, vil vi gjere den vanlege «omsorgstrappa» som blir brukt i en rekke kommuner om til «meistringstrappa».

DELTAKING FOR ALLE

Alle skal kunne delta på lik linje, og kommunen må sikre tilrettelegging for dette.

- BPA er i første rekke eit likestillingsverktøy. KrF vil tilby BPA (Brukarstyrt Personleg assistent) til dei som har behov for det. Det skal vere brukaren sine behov, meir enn kommunen si plikt til å gje helserelatert hjelp, som skal vere bestemmande for tildelinga.
- Det er også avgjerande å sikre avlasting for, og oppfølging av, foreldre og søsken i familiar der familiemedlemmer har krevjande utfordringar.
- Tilskot til etablering og tilpassing av bolig har blitt innlemmet i rammetilskuddet for kommunene, og må derfor prioriteres særskilt.
- Lokalt regelverk for TT-ordninga skal vere meir fleksibel der det ikkje går offentleg transport

Vi vil arbeide aktivt for at asylsøkarar med avslag på busetting skal få gå på skule / vere i arbeid fram til dei flyttar frå landet, og at dei samtidig har rett på helsehjelp.

INKLUDERING I ARBEIDSLIVET

Ei av dei viktigaste arenaene for inkludering er gjennom arbeidslivet.

- Kommunen skal utarbeide ein strategi for arbeidsmarknadsbedriftene som sikrar at dei legg vekt på god rehabilitering, trygg og rask tilbakekomst til arbeidslivet og sterk inkludering for dei som har tilbod om varig tilrettelagde arbeidsplassar (VTA). Dei siste skal sikrast at dei har ei inntekt for arbeidet sitt, slik at dei opplever seg verdsett og medrekna.

Eksempel – kommunale VTA-plassar

I mange kommuner er det et langt større behov for varig tilrettelagte arbeidsplasser, enn antallet plasser staten har opprettet. I slike tilfeller har kommunen mulighet til å opprette egne VTA-plassar i tillegg for dei staten gir.

- KrF vil bruke innkjøpsstrategien for å sikre at kommunen brukar «sosiale kontraktar», og at ein stiller krav til leverandørar om at dei har tilsett medarbeidarar med nedsett funksjonsevne.
- Sette krav om at kommunen (fylket) som stor arbeidsgjevar skal nå målet om 5% tilsette med funksjonsnedsetting og /eller «hol i CVen».

Eksempel – Gloppenmodellen

Gloppenmodellen er ein fagutdanningsmodell for minoritetsspråklege som starta i Gloppen kommune i 2013. Utdanninga kombinerer teori og praksis frå fyrste studieår. Målet var å sikre vaksne minoritetsspråklege fagbrev innan helsefag ved å snu opp ned på den tradisjonelle fagutdanninga både når det gjaldt samarbeid, finansiering og gjennomføring. Suksessfaktor har vore at deltakarne er sikra lærlingplass. Dette er viktig motivasjon for å jobbe godt gjennom utdanninga.

GRATIS UTSTYRSUTLÅN

KrF meiner det er viktig å motverka auka økonomiske og sosiale skilnader i samfunnet.

- Vi støttar derfor tiltak som utstysutlån, aktivitetar for born og unge utan deltakarbetalning
- Innføre eit kommunalt «Fritidskort» som dekker medlemskap i ein fritidsaktivitet.

Eksempel – Skattekameret

Skattekameret er en utlånssentral i regi av Kirkens Bymisjon. Skattekameret har en visjon om at alle barn og unge skal ha mulighet til en aktiv hverdag uten en prislapp som ekskluderer fra deltakelse. Målet er å skape arenaer som er åpne og inkluderende for alle. Skattekameret tilbyr utstyr for sommeraktiviteter og vinteraktiviteter. Alt fra snowboard, alpint, langrenn, slalåm, skøyter, til telt, fiskestenger. Tilbudet er gratis til barn og unge. For voksne varierer kostnad fra sted til sted. Skattekameret fremmer et miljøvennlig perspektiv ved å oppfordre til gjenbruk av sportsutstyr.

EIT LIVSSYNSOPE LOKALSAMFUNN

Kommunen skal vere livssynsopen og inkluderande. Mangfaldet skal romme alle grupper uavhengig av tru, etnisitet, funksjonsevne, legning eller kjønn. I kommunen vår skal vi ha eit godt samarbeid med ulike trussamfunn.

- Skule og kyrkje skal ha samarbeid om å tilby besøk i kyrkja og deltaking på gudstenester.
- Kulturmidlar til born og unge skal vere aktivitetsbasert, og ikkje avhengig av om ein politisk støttar organisasjonen så lenge det han står for er innanfor norsk lov.
- Alle skular bør ha eit stillerom som elevar kan nytte når dei har behov for det.
- Alle elevar skal ha moglegheit til å praktisere trua si medan dei er på skulen, enten det er at det kristne skulelaget får ha andakt på eigna rom, eller at det td er bønerom for muslimar.

INKLUDERING I SKULEN

Elevar med nedsett funksjonsevne har same rettar som andre til val av vidaregåande skule og at dei høyrer til i vanleg klasse. Samtidig må dei få den tilrettelagte undervisninga som dei har krav på.

- Barn og unge med hørsels- og syns utfordringar skal ha tilpassende skolebøker ved oppstart av skoleåret.
- Det må sikrast audiovisuelt utstyr i undervisninga, og oppfølging av born/ unge med hørsels- og syns utfordringar, i samarbeid med helseforetak, NAV hjelpemiddel og kommunane.
- I fylka bør det opprettast moglegheit for å ta teiknspråk som valfag i vidaregåande skole.

Photo by Danny Nee Wultz on Unsplash

Levende lokalsamfunn i hele landet

Gode lokalsamfunn for KrF er nære fellesskap der vi sammen hjelper hverandre med å leve gode liv. Tillit, fellesskap og trygghet skapes gjennom aktive mennesker som engasjerer seg, bryr seg om og heier på hverandre. KrF tror på et samfunn bygd nedenfra, i et godt samspill mellom enkeltmennesket, familien, frivilligheten, trossamfunnene næringsliv og det offentlige.

GODE SENTRUMSOMRÅDER

- Skape levende sentrumsområder som er gode for barn, hvor generasjoner kan møtes og hvor stedets lokale egenart og kulturmiljøer løftes fram.
- At kommunen aktivt skal oppsøke og sikre medvirkning fra grendelag/velforeninger i saker som angår disse, herunder arealsaker.

Eksempel – Nye Ålgård sentrum i Gjesdal:

Et nedlagt industriområde er blitt transformert til et attraktivt småbysentrum med nytt torg, kanalpark og gangsti langs elva. Det er tilrettelagt for alle aldersgrupper, med spesiell oppmerksomhet på de yngste.

Mer info: <https://dibk.no/statens-pris-for-byggkvalitet/nominerte-2019/algard-sentrum/>

FRIVILLIGHET

- Ha en aktiv frivillighetspolitikk som er satt i system. Denne må utarbeides i dialog med frivilligheten, og baseres på det grunnleggende premisset om at frivilligheten er uavhengig og et mål i seg selv.

Eksempel – Flekkefjord: Årets frivillighetskommune 2019

Flekkefjord ble i 2019 kåret til årets frivillighetskommune av KS. Kommunen ble tildelt prisen for sitt systematiske arbeid for samspill mellom politikk og frivillighet. Det er utarbeidet oversikt over hvilke aktiviteter som tilbys i regi av frivilligheten, og det er etablert faste årlige dialogmøter mellom lag og foreninger og politikere og administrativt ansatte i kommunen. Kommunen har også etablert frivilligsentralen som døren inn til kommunen for frivilligheten – noe som har gjort det enklere for de frivillige organisasjonene å realisere nye ideer og tiltak.

Mer info: https://www.ks.no/fagomrader/demokrati-og-styring/frivillighet/flekkefjord-er-arets-frivillighetskommune/?fbclid=IwAR0pBlckwEkr9cZ_0UPZOxRmgHte-5Q3tvLePAKKiTV0-MTwzx22rR4Ydqpo

- Stille kommunale bygg og møterom gratis til disposisjon for møter og aktiviteter i frivillige lag og organisasjoner.

Eksempel – Vestland: Åpen skole og utlån til frivillig sektor

Vestland fylkeskommune vedtok før sommeren å starte et prøveprosjekt med åpen skole og utlån til frivillige organisasjoner ved én videregående skole med fylkeskommunalt eid idrettsanlegg knyttet til seg for skoleåret 2022-2023. Planen er å utvide til flere skoler fra høsten 2023, med mål om å kunne utvikle bærekraftige modeller for ordningene fra skoleåret 2024-2025.

- Ha et tett samarbeid med tros- og livssynssamfunnene i kommunen, og anerkjenne arbeidet disse gjør for lokalsamfunnet.
- I samarbeid med Kirkens fellesråd vurdere å opprette flere diakonale stillinger i kommunen.

MEDVIRKNING

- Se på nye teknologiske løsninger for hvordan kommunikasjonen mellom innbyggere, frivilligheten og kommunen kan styrkes.

Eksempel – Gi mening i Utsira, Bokn og Kvitsøy:

Utsira, Bokn og Kvitsøy tar for tiden i bruk et digitalt verktøy for å styrke innbyggerinvolveringen. Alle innbyggere kan gjennom appen enkelt, raskt og anonymt komme med innspill til kommunen. Kommunen kan også bruke verktøyet til å stille spørsmål direkte til innbyggerne.

Mer info: <https://www.kvitsoy.kommune.no/innhold/nyheter/gi-mening/>

- Legge til rette for møteplasser hvor lokalt næringsliv, frivillighet og kommune møtes for å drøfte mulige samarbeid på tvers.
- Bruke ungdomsrådet, eldrerådet og rådet for mennesker med funksjonsevne som aktive høringsorgan. Utvalgene må sikres tilstrekkelig støtte fra administrasjonen.
- Gi ungdomsrådet en egen økonomisk pott til disposisjon, som kan brukes til å finansiere tiltak og aktiviteter for barn og unge i kommunen.

MØTEPLASSER

- Legge til rette for lokale utstyrsbanker.

Eksempel – BUA

BUA er en nasjonal ideell organisasjon som skal gjøre det enklere for barn og unge å prøve flere og mer varierte aktiviteter, uten å øke forbruket. Det er pr. 25.8.22 210 utstyrsentraler i BUA-nettverket fordelt på 166 kommuner.

Mer info: <https://www.bua.no/om-oss>

- Målrette lokale kulturmidler til lag og organisasjoner som har aktivitet for barn og unge.
- Legge til rette for boligbygging gjennom at nye boligeiendommer får fritak fra eiendomsskatt de første årene etter at bygget er tatt i bruk.

Helse og omsorg

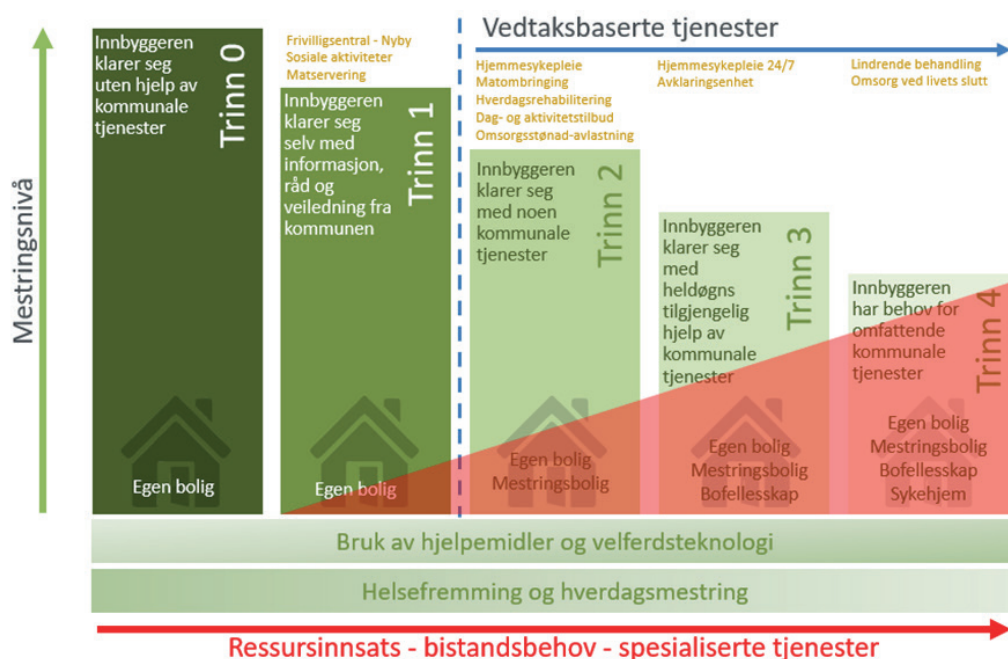
KrF's politikk skal beskytte menneskeverdet, bidra til at alle mennesker får oppfylt sine rettigheter og at de får erfare rettferdighet og trygghet. KrF ønsker å sikre en verdig aldring for alle kommunens innbyggere og gi alle den helsehjelpen de trenger. Dette innebærer en helhetlig tenkning der fysiske, psykiske, sosiale og åndelige behov blir ivare tatt

MESTRINGSTRAPPA

- KrF ønsker å bygge en mestringstrapp og ikke opprettholde dagens omsorgstrapp. KrF ønsker å bygge robuste og kompetente helsetjenester for framtida, tjenester som oppleves trygge både for tjenestemottaker og ansatt.

MESTRINGSTRAPPA MELHUS KOMMUNE - 2022

KOMPETANSE

God og riktig kompetanse er avgjørende for å kunne gi gode og trygge helsetjenester.

- Bevilge kompetansemidler til helse, som et ledd i å sikre kompetent arbeidskraft,
- Starte et prosjekt hvor tjenesten selv ser på om riktig kompetanse brukes på riktig sted.
- Gi ansatte en mulighet til å påvirke egen turnus og stillingsstørrelse som et ledd i å bevare nødvendig kompetanse.
- Legge til rette for å bygge tverrfaglige fagmiljø, evt i samarbeid med nabokommune (-r) for å være en attraktiv arbeidsgiver.

TJENESTER TILPASSET DEN ENKELTE

Kommunens tjenester skal tilpasses den enkeltes behov. Derfor er det viktig for KrF at fokuset settes på hva den enkelte mestrer selv og tildeler tjenester etter det, og ikke på hvilke omsorgsbehov som avdekkes.

- Opprette tverrfaglige vurderingsteam for tildeling av kommunale tjenester, for å sikre at innbyggeren får best mulig og riktig tjeneste tildelt.
- Ta i bruk mestrings trappa, for å sikre at innbyggeren/pårørende får medbestemmelse og at innbyggeren får riktig nivå på tjenesten
- Opprette "en dør inn" til informasjon om-, og tildeling av tjenester
- Tilgang på bolig tilrettelagt etter behov, utvikle ulike boformer, bofellesskap for eldre med mulighet for heldøgns omsorg, boliger spesielt tilrettelagt for personer med demenssykdom
- Eldreomsorgen må se hele mennesket, og ivareta hver enkelts behov på alle nivå, også åndelig.
- Tilby ulike former for velferdsteknologi for å sikre hver enkelt størst mulig mestring og medbestemmelse over eget liv.

Photo Colourbox

Eksempel – Aktivitetsdosetten

På Øyane sykehjem har de tatt i bruk Aktivitetsdosetten, en metode som sikrer et systematisk arbeid for å tilby individuelt tilpassede aktiviteter for hver enkelt beboer.

Når en beboer flytter inn på Øyane sykehjem, blir et skjema fylt ut. Beboerens interesser blir nøye kartlagt, og han eller hun blir spurt om hvilke aktiviteter de ønsker å fortsette med. Deretter settes det opp en plan med enkle, gjennomførbare aktiviteter som er tilpasset den enkelte beboer. Det behøver ikke å være så store og omfattende aktiviteter. Det kan for eksempel være å lese en bok, kveldsbønn, se et bestemt program på tv, lytte til en spesiell musikk eller jobbe litt i hagen.

For mer informasjon: <https://www.fagforbundet.no/a/279940/fag/kreativ-omsorg/aktuelt/aktivitetsdosetten---en-metode-tilpasset-den-enkelte/>

Eksempel – Livsgledehem

Livsgledehem er en nasjonal sertifiseringsordning som sikrer at de psykososiale behovene til beboere ved virksomheter med heldøgns eldreomsorg ivaretas systematisk.

Til grunn for arbeidet ligger en grundig kartlegging av hver beboer, individuelle kalenderplaner og konkrete prosedyrer og rutiner. I tillegg inviterer livsgledehemmene aktivt barnehager, skoler, personer og miljøer i nærområdet til å delta i trivselsskapende aktiviteter og tiltak. Slik øker frivilligheten, og livsgledehemmet får flere varme hender og hoder.

For mer informasjon: <https://livsgledeforeldre.no/vart-arbeid/sykehjem/>

SAMARBEID MED FRIVILLIGHETEN

- Legge til rette for godt samarbeide med frivillige. For eksempel til matombrining, besøksvenn eller spisevenn
- Legge til rette for generasjonsmøteplasser og tilrettelegge for at ulike lag og foreninger kan møtes på helsesenter og sykehjem

PALLIASJON

- Tilrettelegge for god palliasjon ved livets slutt, enten i hjemmet eller på institusjon.
- Heve kompetansen på palliasjon gjennom videreutdanning
- Sikre tilgjengelige pårørenderom på sykehjemmene

PSYKIATRI OG RUS

- Opprette et lavterskeltilbud innen psykiatri/rus: Hvor det gis veiledning, informasjon om tjenestetilbud og ulike botilbud.
- Opprette eget tilbud for unge rusmisbrukere

Klima og miljø

Klimaendringer er en av våre mest alvorlige utfordringer. Lokalt kan det gjøres flere grep for å kutte klimagassutslipp, og forebygge naturskader gjennom å sikre bygg og infrastruktur mot skader. Det offentlige kjøper inn varer, tjenester og bygge- og anleggsarbeider for om lag 600 milliarder kroner årlig. Ved å stille krav til at disse innkjøpene er klima- og miljøvennlige kan vi kutte utslipp og stimulere til innovasjon og utslippskutt hos leverandørene. Krav kan stilles ved enkeltprosjekter eller nedfelles i kommunens innkjøpsstrategi. Det er ikke bare en klimakrise, men også en miljøkrise og tap av biologisk mangfold. Det er et stort press på utbygging av bolig og næringsareal, og med det en nedbygging av grøntområder, matjord og marka. Det er helt avgjørende både for naturen og for å sikre et godt bomiljø at vi så god som mulig ivaretar grøntområder. Utslipp kan kuttes på alle nivåer i kommunen, og i samarbeid med andre aktører.

Photo by Noah Buscher on Unsplash

DELING

- Innføre en el-bil- og el-sykkelpool for ansatte på rådhuset som kan brukes til og fra møter og andre oppdrag utenfor arbeidsplassen.
- Legge til rette for bildelingsordninger, ved å tilgjengeliggjøre parkeringsplass og inkludere kommunale biler i ordningen.

Eksempel - Haldens bildelingsordning

Siden januar 2019 har Haldens innbyggere og byens besøkende kunnet leie de samme elbilene og elsyklene som kommunens ansatte benytter til og fra møter og andre jobboppdrag. Halden kommune leaser elbilene til en fast pris uavhengig av kjørelengde innenfor kommuneansattes normale arbeidstid, mandag til fredag. I tiden utenom arbeidstiden kan hvem som helst leie de samme bilene fra Move About til en rimelig timepris. Det er mulig å leie bil i alt fra en enkelt time til en helg.

OFFENTLIGE INNKJØP

- Sikre kompetanse om klima og miljø i anskaffelsesprosessene, og ved behov samarbeide over kommunegrenser for å sikre høy kompetanse.
- Stille krav til utslippsfri/fossilfri varelevering og transport-tjenester
- Stille krav om solenergi i nye bygg.
- Stille miljøkrav i alle anskaffelser, og legge til rette for gjenbruk.

LADINFRASTRUKTUR

- Bygge ut ladepunkter på offentlige parkeringsplasser og gateparkering
- Installere solenergi på kommunale bygg, smart energistyring og ladeløsninger.
- Følge opp og styre energibruk i offentlige bygg
- Alle virksomheter skal arbeide med og ha eierskap til å redusere utslipp. Det startes en årlig konkurranse om hvilken virksomhet som har innført det beste tiltaket for å redusere egne utslipp.

SIRKULÆRØKONOMI

- La bruktbutikker levere avfall gratis til avfallshåndtering
- Sette opp byttebod på miljøstasjonen

Eksempel – Resirkula

Resirkula er et gjenbruks-konsept som består av flere bruktbutikker med hvert sitt fokusområde og sortiment. De ulike konseptbutikkene hos Resirkula baserer sitt sortiment på varer som kommer inn på områdets gjenvinningsstasjon. Hos Resirkula kan man handle miljøvennlig, få reparert en gjenstand man er glad i og få inspirasjon om hvordan ha et mer bærekraftig forbruk. I tillegg kan de tilby reparasjons- og redesigntjenester.

For mer informasjon: <https://www.resirkula.no/om-resirkula/>

PLANVERK

- Sikre at kommunen har en oppdatert klima- og miljøplan, og tydelige mål for utslippsreduksjon
- Bærekraftsmålene skal ligge til grunn for kommuneplanen
- At ansvar for bærekraft blir lagt til en stilling, og det skal budsjetteres og rapporteres på området.
- Tilby fylkeskommunens kompetanse på klimarapportering og klimabudsjett for kommunene.

Næring

KrF vil føre en næringspolitikk som bidrar til flere arbeidsplasser og innovasjon og nyskaping. Spesielt vil KrF legge til rette for små og mellomstore bedrifter med rammevilkår slik at de kan få vokse og utvikle seg.

Photo Colourbox

SKALERINGSPROGRAM FOR SMÅ- OG MELLOMSTORE BEDRIFTER (SMBer) I KOMMUNEN

De fleste kommuner har inkubatorer, start-up labs eller andre ordninger for å stimulere til nyetablering. Denne satsingen er viktig, men potensialet for vekst er enda større i eksisterende SMBer. Om lag 95% av landets bedrifter er SMBer og majoriteten av disse er familie-eide. De finnes over hele landet. En del av disse tilbyr produkter og tjenester med et begrenset marked (f.eks den lokale malebutikken, frisøren eller elektrikerens), mens andre har et stort potensial for vekst nasjonalt og internasjonalt. Når dette potensialet ikke realiseres, er det ofte fordi mange bedrifter ikke ser mulighetene for skalering. Med tilgang på ny kompetanse og inspirasjon, vil flere SMBer kunne oppdage mulighetene og få hjelp til å vokse.

- -Program for skalering av SMBer i kommunene. For å lykkes, trengs en kombinasjon av lokalkunnskap om bedriftene, aktiv rådgiving over tid og oppdatert fagkunnskap om skalering av småbedrifter. Tiltaket kan utvikles i samarbeid mellom kommunen og fylkeskommunen. Sentrale momenter i skaleringsprogrammet:
 - Arrangere lokale seminarer om skalering for kommunens SMBer, og aktivt oppsøke og rekruttere aktuelle bedrifter til å delta.
 - Kommunen må tilby bedrifter som ønsker å delta i programmet, tilgang på korte kompetanseprogram for ledelse og styre/eiere, samt en skalerings-mentor som skal bistå bedriften i utviklingen og gjennomføringen av skaleringsstrategien.

TRAINEE-PROGRAM FOR REKRUTTERING AV ARBEIDSKRAFT TIL DISTRIKTSKOMMUNER

Mange distriktskommuner sliter med å rekruttere nok arbeidskraft, spesielt arbeidskraft med høy kompetanse. Problemene har tiltatt de senere årene.

- Det etableres et program for «nærings-traineer» på sentrale kompetanseområder for kommunen. Unge personer i kommunen som planlegger å reise inn til regionale/ sentrale institusjoner for å ta høyere utdanning rekrutteres til programmet mens de går på videregående skole. Hensikten er for det første å skape entusiasme for kommunens næringsliv og kunnskap om mulighetene for interessant arbeid lokalt. Videre skal programmet gi muligheter for interessante sommerjobber/bi-jobber i kommunen under utdanningsløpet og tilbud om arbeid i kommunen samt relevant etterutdanning etter fullført studium.

BEDRE BETINGELSER FOR LOKALE SMBER I KAMPEN OM OFFENTLIGE INNKJØPSKONTRAKTER

Kjøp av varer, tjenester og bruttoinvesteringer til kommunesektoren tilsvarer om lag 40 prosent av den samlede ressursbruken i kommunesektoren og representerer med dette et viktig marked for SMBer. Analyser av kommunenes innkjøp viser imidlertid at SMBer ofte ikke når opp i konkurransen, eller velger å ikke delta, fordi de ikke kan levere på store kontrakter, som gjerne inneholder ulike typer leveranser og krever flere typer kompetanse (jfr Innkjøpssamarbeid i kommunesektoren, Oslo Economics, 2021).

- Det innføres krav om at innkjøpskontrakter skal deles opp i delkontrakter der det er praktisk mulig og økonomisk ansvarlig. En aktuell målsetting kan være at minst halvparten av kontraktene skal deles opp.
- Kommunen må kjenne til SMBer i området og invitere til anbud, spesielt når større kontrakter deles opp i aktuelle delkontrakter, enten i egen kommune eller nærliggende kommuner.

Kristelig folkeparti
2022